

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHIYYƏ NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN TİBB UNİVERSİTETİ**

ORTEZLƏ REABİLİTASIYA

FƏNNİ ÜZRƏ

050803 – “Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya” ixtisası üzrə

TƏDRİS PROQRAMI

BAKI – 2023

Tərtib edən:

**“Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya”
kafedrasının əməkdaşları**

Kafedra müdiri, t. .f.d. dosent Paşa Mehdiyev Surxay ođlu

 mza _____

t. .f.d., dosent S daq t Quliyeva Qədir qızı

 mza _____

t. .f.d., assistent Vaqif Cəlilov Çingiz ođlu

 mza _____

Rəy verənlər:

- 1. Universitet daxili**
- 2. Universitetdən kənar (yerli və ya xarici)**

Fənn proqramına Elm və Təhsil Nazirliyindən nəşr hüququ (qrif) o zaman alınır ki, sizin fənn Elm və Təhsil Nazirliyinin təsdiq etdiyi təhsil proqramında mövcuddur.

Fənn proqramına Azərbaycan Tibb Universitetindən nəşr hüququ (qrif) o zaman alınır ki, sizin fənn universitet tərəfindən müəyyən edilmiş fəndir və tədris işçi planında mövcuddur.

**Fənn proqramına Elm və Təhsil Nazirliyindən
nəşr hüququ (qrif) alınması üçün tələb olunan sənədlər**

- 1 – Kafedradan çıxarış
- 2 – Fakültə elmi şurasından çıxarış
- 3 – Tədris-metodik şuradan çıxarış (əgər şura varsa)
- 4 – 2 rəy (universitet daxili və kənar)
- 5 – Notariusdan təsdiq olunmuş ərizə forması (qrif almaq üçün)
- 6 – Fənn proqramı möhürlənmiş və imzalanmış (möhür universitetin; imza proqramı tərtib edənlərin)
- 7 – Rektörün adından Elm və Təhsil Nazirliyinə məktub
- 8 – A4 formatında təqdim etmək olar

**Fənn proqramına Azərbaycan Tibb Universitetində
nəşr hüququ (qrif) alınması üçün tələb olunan sənədlər**

- 1 – Kafedradan çıxarış
- 2 – Fakültə elmi şurasından çıxarış
- 3 – Tədris-metodik şuradan çıxarış (əgər şura varsa)
- 4 – 2 rəy (universitet daxili və kənar)
- 5 – Notariusdan təsdiq olunmuş ərizə forması (qrif almaq üçün)
- 6 – Fənn proqramı möhürlənmiş və imzalanmış (möhür universitetin; imza proqramı tərtib edənlərin)
- 7 – Kafedra müdirinin adından rektora məktub
- 8 – A4 formatında təqdim etmək olar

GİRİŞ

AKTS: 3

Ortezlə terapiya müxtəlif disfunksiyalardan və ya müxtəlif cərrahi əməliyyatlardan, süni oynaq köçürmələrindən sonra hərəkəti aktivliyə kömək etmək üçün istifadə edilən ortopedik vasitələrdir. Fizioterapiya tələbələrinə ortezlər, disfunksiya əlamətləri və dəyişikliklər barədə məlumat vermək və ortez tətbiqetmələrinin mümkün fəsadlarını öyrətmək, ortezlə reabilitasiyanın effektivliyini artıracaq müvafiq müalicə proqramının planlaşdırılmasını və həyata keçirilməsini təmin etməklə xəstəyə xas olan problemləri həll etmək bacarığını inkişaf etdirmək fənnin əsas vəzifələri hesab olunur. Bu fənnə tələbələr ortezlər, onun tərifləri, təsnifatı və istifadəsinə əsas göstəricilər haqqında anlayışları öyrənir. Müxtəlif patologiyalarda və simptomlarda istifadə edilən ortez növlərini bilir, tətbiq xüsusiyyətlərini müqayisə edir. Xəstənin vəziyyətindəki dəyişiklik və inkişafə uyğun olaraq ortoz tələbinin davamı, ləğvi, dəyişdirilməsi ilə bağlı qərarlar qəbul edilə bilməsi üçün müxtəlif bilik və bacarıqlara yiyələnir.

Fənnin məqsədi Fizioterapiya tələbələrinə ortezlər, onların növləri, istifadəsinə göstərişlər və əks göstərişlər, ortoz tətbiqetmələrinin mümkün fəsadları, ayrı-ayrı nahiyələrin disfunksiyasında istifadə olunan ortezlər haqqında bilik və bacarıqlar öyrətməkdir

Tələbə nəyi bilməlidir:

- 1- . Ortezlar, təriflər, təsnifatlar və əsas göstəricilər haqqında anlayışları öyrənir.
- 2-Müxtəlif patologiyalarda və simptomlarda istifadə edilə bilən ortoz növlərini bilir, tətbiq xüsusiyyətlərini müqayisə edin.
- 3- Xəstənin vəziyyətindəki dəyişiklik və inkişafə uyğun olaraq ortoz tələbinin davamı, ləğvi, dəyişdirilməsi və ya dəyişdirilməsi ilə bağlı qərarlar qəbul edilə bilər.

Tələbə nəyi bacarmalıdır

Ortozdən istifadə məqsədləri, əsas istifadə sahələrinin nümunələri.

Ayağın patomekanikası, ümumi deformasiyalar (pesplanus, hallux valgus, aşağı ayaq / məhsul, pesecinovarus, ekstremal darlıq, qırıqlar və s.)

Ayağın ortezlərinin əsas prinsipləri, Uyğun ayaqqabılar, Ortezlərdə istifadə olunan maddi məlumatlar

Ayaq və ayaq biləyinin ümumi patologiyaları, ortotik tətbiqlər, istifadə, nəzarət və müalicə üsulları

Dizin mexaniki və travmatik patologiyalarında ortez tətbiqi.

Anadangəlmə bud-çanaq dislokasiyasının klinik xüsusiyyətləri, simptomları və ortoz müalicəsi

Uzun yerləş ortozların, ümumi ortotik tətbiqetmələrin, problemlərin aradan qaldırılması,

Xüsusi Mobility Ortozlarının göstəriciləri

Tələbə nəyə yiyələnmişdir:

Ortezlərdə istifadə edilməli olan patomekaniki şərtlər, alt və üst ekstremal ortezlərin istifadəsinə verilən təlim biliklərinə, ortezin texniki və biomexaniki nəzarəti ilə qarşılaşa biləcək problem və ağırlaşmaların qarşısının alınması və aradan qaldırılması üçün həll yollarına.

PROQRAM

Proqram 10 saat müəhazirə, 30 saat praktik hissədən ibarətdir. proqrama daxil edilmiş dərslərin mövzuları cədvəl şəkilində aşağıda göstərilmişdir. Proqramdakı mövzular ortezlər, onların növləri, ortez istifadəsinə səbəb olan nəticələr, ayrı-ayrı nahiyələrdə istifadə olunan ortezlər kimi mövzuları əhatə edir.

Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya ixtisası üzrə IV kurs tələbələri üçün

“Protezlə reabilitasiyası” fənnindən müəhazirələrin mövzu planı

Payız (VII semestr)

Cəmi: saat 10

Nö	Topic Mövzu (müəhazirə)	Saat
1	Ortezlər tibbi reabilitasiyada	2
2	Yaşlanma və Fəaliyyətə Düzümlülük Ortez və Protez Reabilitasiyasına səbəb olan nəticələr	2
3	Ortopedik və protez reabilitasiyasında Motor İdarəetmə, Motor Öyrənmə və Sinir Plastikliyi	2
4	Ortez reabilitasiyasında sübuta əsaslanan yanaşma	2
5	Yerişin klinik qiymətləndirilməsi Material və texnologiyalar	2

Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya ixtisası üzrə IV kurs tələbələri üçün

“Protezlə reabilitasiyası” fənnindən təcrübə dərslərinin mövzu planı

Payız (VII semestr)

Cəmi: saat 30

Nö	Topic Mövzu (praktik məşğələ)	Saat
1	Ortezlərin təsnifatı və təyinatı	2
2	Ortopedik ayaqqabılar: Aşağı ətrafların ortezlərinə aid təməl biliklər	2
3	Ayaq ortezləri	2
4	Aşağı ətrafların ortezlərinin prinsipləri	2
5	Bud çanaq disfunksiyasında ortezlər (pediatrik)	2
6	Bud çanaq disfunksiyasında ortezlər (böyüklərdə)	2

7	Nevroloji və sinir-əzələ xəstəliklərində ortez istifadəsinə qərar vermə	2
8	Diz disfunksiyası üçün ortezlər	2
9	Ortopedik yardım və travmalarda ortezlər	2
10	Spinal disfunksiyalarda ortezlər	2
11	Əl disfunksiyalarında ortezlər	2
12	Dirsək disfunksiyalarında ortezlər	2
13	Çiyin disfunksiyalarında ortezlər	2
14	Yanıqlarda şına, ortez təyini	2
15	Sinir-əzələ və əzələ-skelet sistemi xəstəliklərinin müalicəsində adaptiv oturacaqlar	2

METODİKİ TƏMINAT:

Michelle M. Lusardi, Milagros “Millee” Jorge, Caroline Nielsen // ORTHOTICS & PROSTHETICS IN REHABILITATION, THIRD EDITION / 978-1-4377-1936-9 // Copyright © 2013, 2007, 2000 by Saunders.

TEXNİKİ TƏCHİZAT:

Fənn üzrə mühazirə və praktiki məşğələlər multimedia avadanlıqları (proyektor, ekran və s.) ilə təchiz olunmuş auditoriyalarda keçirilir.

Kağız formatı 60x84 1 / 16
Sifariş . Tiraj 30.

Azərbaycan Tibb Universitetinin
nəşriyyatında çap edilmişdir.
Tel.: (012) 595-55-76